KANAVİÇE İŞLEMELİ YASTIKLAR…

Yazan: Zeki Ordu - 2 Ocak 2020

Zeki ORDU

"Hey gidi günler hey!" demek bile izah edemiyor halimizi. Böyle demek için bahsi geçen günlerin herkes tarafından bilinmesi lazım.
Şöyle bir arkamıza baktığımızda, ardımızda kalan çok şey görürüz. Artık yanımızda olmayan… Neleri yitirmedik ki…
Eskiden anlam derinliği olan bir dualarımız vardı. Şimdi ise sözde kalmış ve ne olduğunu bilemediğimiz dualar. Her yeni evlenen için, "Mevla bir yastıkta kocatsın" denirdi. Bu çok derin bir anlama sahip cümleydi. Ölümün haricindeki ayrılıkların kabul görmediği zamanın ifadesi bu.
Bir yastıkta kocamak…
Ne müthiş!
Türkülerimize bile girmiş "Ölüm Allah'ın emri şu ayrılık olmasaydı" ifadesindeki ölüm bir zarureti aynı zamanda bir acziyeti dile getiriyordu.
Ayrılık kolay değil elbet. Ancak bir arada yaşayamamak ne demek? İşte burada "yastık" devreye girmiş büyüklerimize göre. "Bir yastıkta kocayın"
derken kelimelerin içini duygu ve temennilerle doldurmuş. Malûm, yarım asır önce yastıklar "İki kişilik" olurdu. Bu iki kişi için yatak aynı, yorgan aynı ve yastık aynıydı. Ayrı gayrı yoktu yani. Ninelerimiz o yastıkları hazırlarken ne zahmetlere katlanırdı. Önce yastıkların yünleri hazırlanırdı. İçi temizlenmiş, havalandırılmış, sonra "Pofur pofur" diye tabir ettiğimiz hale

gelince daha önce dikilen astarın içine titizlikle yerleştirilirdi.
Yastıklar ilk hazırlandığında silindirik bir görünüme sahip olurdu. Ama mahir eller onu yavaş yavaş yassılaştırır, baş konulacak hale getirirdi. Her şey bu kadarla bitmezdi. Daha sonra "hase" denilen beyaz bir bezle tekrar kaplanırdı. Daha sonra işin süslenmesine sıra gelirdi. Yastığın iki ucu "kanaviçe" ve "dantelâ" ile süslenirdi. Rengârenk ipliklerle kadının hayal dünyasının ürünü olan ve kadına has incelik ve zarafetle işlenir, kullanıma hazır hale gelince, "yüklük" denilen yerlerde saklanırdı.
Her türlü tekstil ürünü; ya kille, ya külle ya da sabunla yıkanırdı. Deterjan denilen dıştan temizleyip, içten ölüme yaklaştıran kimyasallar daha gün
yüzüne çıkmamıştı. Kokular daha tabi idi. Siz hiç yeni yıkanmış bir giyeceğin kokusunu hissettiniz mi?
Yeni yıkanmış; yatak, yorgan, yastık kılıfları ve nevresimlerin temizlik kokusunu bilir misiniz? Bu kokular sadece buruna değil ruha da haz verirdi.
Gece olup uyuma vaktiniz geldiğinde başınızı yastığa koyduğunuz zaman, yastıkların uçlarına yakın işlemeler size hiçbir şey düşündürmedi mi?
Gözleriniz o işlemelere takılıp kalmadı mı? Onu oraya işleyen elin ardındaki ruh derinliğinden haberdar mısınız? Her ilmiğin sabır, her desenin sevgi, her nakışın bir gönül hikâyesi olduğunun kaç kişi farkında? Sahi yastığın diğer ucu kime ait? Yastığın diğer yanı kime ait?
Bu sorunun cevabı bir devrin hikâyesi aslında…
Eğer o yastık bir karı koca aitse, diğer ucu can yoldaşına, hayat arkadaşına ait. Eğer o taraf sonradan boş kalmışsa; buruk bir maziye ait…
Mazi, yani bir gönül yangını…

Bir vurgun…
Bekâr bir kişi için yastığın diğer yanı bir gelecek… Diğer yanı hayaller, umut, yarınlar…
Kısaca yastığın diğer yanı çok mühim. Çok mahrem.
Yastığın diğer yanı bazen hatıra, bazen hayal. Kısaca insanın ruh âleminin nakışlı, dikişli, motifli bir hali. Yastığın diğer yanı…
…
Ya şimdi?
Herkesin yastığı kendine ait. Kimse bir yastıkta değil de kendi yastığında kocayacak artık.
Yastığın diğer yanı yok. Hepsi bir kişiye ait. Alıp gidebilirsiniz. Alıp gidebilirler.
Öyle de yapılıyor çok zaman.
Biz hayatın anlamını belki de yastıkları ayırdıktan sonra kaybettik. Kokularımız bile yapay.
Desenleri fabrika işliyor.
İyi de biz neye sahibiz?
Yastığımızı korumamız lazım…

Yorum Ekle

Zeki Ordu